

Nemzetpolitikai összefoglaló

2012. 6. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM

Népszámlálási eredmények: az erdélyi magyar vezetők reakciói

A 2011-es népszámlálás adatai szerint Romániában tíz év alatt 194 ezerrel csökkent a magyarok száma, míg 2002-ben 1 millió 432 ezren, 2011-ben 1 millió 238 ezren vallották magukat magyar nemzetiségűnek. Így a jelenleg mintegy 19 milliós Romániában a magyar nemzetiségűek aránya 6,5 százalék. Ez minimális csökkenést jelent a 2002-es 6,6 százalékhoz viszonyítva. Kelemen Hunor RMDSZ-elnök szerint mindenkit megleptek a számok, mert ilyen mértékű csökkenésre nem számítottak: „mindannyiunkat meglepett a csökkenés, bár én úgy érzem, hogy vannak olyan települések, olyan régiók, ahol sok hiba csúszott be. Nagyon sok helyen nem jelenik meg a nemzetiség, több ezer ember esetében. Amikor megkapjuk az anyanyelvre vonatkozó adatokat, okosabbak leszünk. Lévén ezek mind ideiglenes számok, elképzelhető még némi növekedés”. Kelemen kifejtette, hogy véleménye szerint a nagy elvándorlási hullám a rendszerváltás utáni 15 évben ment végbe, az utóbbi években enyhülés volt tapasztalható ezen a téren. „Nagyon fontos politikai szempontból, hogy az arányainkat megőriztük, én úgy látom, hogy ez a 6,5 százalék Románián belül, illetve az 1 millió 300 ezres szám továbbra is egy életképes közösséget feltételez, jelent” – szögezte le. Toró T. Tibor, az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) megbízott elnöke hangsúlyozta, hogy a romániai népszámlálás körül akkora volt a káosz, hogy egyáltalán nem biztos, hogy a most ismert adatok megfelelnek a valóságnak. Toró szerint a fogyás mértéke több mint aggasztó, a jelenség fő oka pedig az asszimiláció, amely interetnikus környezetben rendkívül felgyorsult. „Alaposan végig kell gondolnunk, hogyan tudunk segíteni, ellenkező esetben a nemzethatár hamarosan beljebb költözik, területe zsugorodik, nemcsak földrajzi, hanem szellemi értelemben is” – fogalmazott a megbízott pártelnök. Az EMNP vezetője szerint az erdélyi magyar politikai alakulatoknak egységes stratégia mentén kellene cselekedniük, amely során a szórványvidékek támogatására minden eddiginél nagyobb figyelmet kellene fordítani. Kifejtette: a „magyar” megyékre is ráfér a támogatás, de ha a nemzethatár átköltözését szeretnék megállítani, az asszimiláció által leginkább sújtott peremvidékekre kellene az erőforrások jó részét összpontosítani. A Magyar Polgári Párt (MPP) elnöke, Szász Jenő arról beszélt, hogy az utolsó utáni pillanatban vagyunk, ami a fogyási folyamat megállítását vagy esetleges visszafordítását illeti. Kifejtette, hogy az utóbbi évtizedekben félmillió fővel lett szegényebb az erdélyi magyarság, ez a veszteség pedig óriási, ha nem lassul a folyamat, a romániai magyarság száma egy olyan kritikus érték alá esik, ahonnan már nincs visszaút. „Vagy sikerül egy katarzisszerű eseménnyel kapaszkodót nyújtani a közösségnek, vagy a mostani válság még jobban elmélyül” – véli Szász Jenő, aki elsősorban az autonómiák kivívását – a Székelyföldön a területi, másutt pedig a kulturális, illetve személyi elvű önrendelkezést – tekinti ilyen katarzissnak. Szász azt javasolja, hogy az erdélyi magyarok nézzenek szembe önmagukkal és térjenek vissza a keresztény és közösségi értékekhez, hiszen „reményt csak a Szentlélek munkája jelenthet, vagyis az, ha az ego után végre visszafordulunk Isten, a szomszéd, a társ és a közösség felé”.

A népszámlálási eredmények arról árulkodnak, hogy a magyarság fogyásának mértéke szempontjából nagyjából három részre osztható Erdély: Székelyföldön, Hargita és

Kovászna megyékben stabil a magyarság aránya, a csökkenés mértéke 7,5 illetve 6,3 százalék, ami jelentősen elmarad nemcsak a más régiókban mért adattól, hanem a románság csökkenésétől is. Bihar, Maros, Szilágy és Szatmár megyékben a csökkenés 11-12 százalékos, ami némileg elmarad az átlagos fogyás mértékétől és nagyjából megegyezik a románság csökkenésével. Itt azonban fontos megjegyezni, hogy a nagyvárosokban sokkal gyorsabb az asszimiláció, mint vidéken, ezekben a megyékben a kisebb-nagyobb tömbmagyar területek, települések kedvező adatai ellensúlyozzák a nagyvárosi asszimilációt. Erdély más részein – Arad, Beszterce-Naszód, Brassó, Kolozs, Hunyad, Máramaros, Szeben és Temes megyékben – azonban a magyarság fogyása jelentősen meghaladja a románság számának csökkenését. Az adatok itt a legkedvezőbb, 15,5 százalékos Kolozs megyei fogyástól (itt a románság csak 6 százalékkal csökkent) a legnagyobb mértékű, 36 százalékos Hunyad megyei csökkenésig váltakoznak.

Lemondott a kormány

Lemondott hétfőn Emil Boc koalíciós kormánya, Traian Băsescu államfő Mihai Răzvan Ungureanut, a külügyi hírszerzés eddigi főnökét jelölte miniszterelnöknek. Az Ungureanu-kormányról csütörtöki ülésén szavaz a bukaresti parlament, amennyiben az eddigi koalíciós pártok – a Demokrata-Liberális Párt (PD-L), a Szövetség Románia Fejlesztéséért (UNPR), a kisebbségi képviselők és az RMDSZ – által támogatott kabinet megkapja a bizalmat, rekordidő alatt pont kerülhet a kormányváltás végére. Ha azonban nem lesz meg a többség, akkor a kormányfő másik jelöltet kell megnevezzen, aki vélhetően ugyanebben a koalíciós konfigurációban kéri majd a törvényhozás bizalmát. Ha ez a kormányalakítási kísérlet sem lesz sikeres, akkor Traian Băsescu feloszthatja a parlamentet és 90 nap múlva előrehozott választásokra kerülhet sor. Mivel az ellenzéki Szociálliberális Unió (USL) elutasítja a jelenlegi koalíció kormányának támogatását és előrehozott választásokat sürget, tulajdonképpen az RMDSZ-en múlik, hogy biztosítja-e a kormányzáshoz szükséges többséget a novemberi választásokig vagy inkább még a júniusi önkormányzati választások előtt, valamikor májusban parlamenti választásokra kerül sor Romániában. Bár a demokrata-liberálisok népszerűsége mélyponton van, így számukra nem lenne előnyös egy májusi megmérettetés, a kormányfő és a teljes kabinet lecserélésével sincs sok esélyük visszakapaszkodni a közvélemény-kutatásokban, a megszorító intézkedések és az utcai elégedetlenség hatásait nem képesek ellensúlyozni. Az összevont választások segíthették volna a kormánypártokat, az Alkotmánybíróság múlt heti döntése értelmében azonban erre nem kerülhet sor, így júniusban önkormányzati választások lesznek. Ez azt is jelenti, hogy az ellenzék várható júniusi győzelme esetén a novemberi választásokat már nem a kormánypárti polgármesterek bonyolíthatnák le – ezt a problémát oldaná meg az előrehozott választás májusban.

A szlovák kormány sajnálkozását fejezte ki Malina Hedvig ügye miatt

Sajtónyilatkozatban fejezte ki sajnálkozását Malina Hedvig ügye miatt a szlovák kormány. A nyilatkozata szerint elképzelhető, hogy Malina Hedvig esetében „bizonyos körülmények kétségeket vetnek fel azzal kapcsolatban, hogy a panaszosnak az Emberi Jogok Európai Egyezményében rögzített jogai sérülhettek“. A kabinet ezért egyetértett az ügy békés, megegyezés útján történő rendezésével, egyúttal sajnálkozását fejezi ki az ügy miatt – szerepel a nyilatkozatban, amelyet a Strasbourgi Emberi Jogi Bíróság még tavaly november 8-án jóváhagyott. A sajtónyilatkozat kiadásával az ügy hivatalosan befejeződött, sem Hedvig, sem a szlovák hatóságok nem kezdeményezhetnek újabb eljárást. Ugyanakkor a szlovák főügyészségen még folyik a 2007 májusában indított vizsgálat az állítólagos hamis tanúzás ügyében, amelyben Malina Hedvig továbbra is gyanúsítottként szerepel. Robert Kaliňák volt belügyminiszter ugyanis azt állította: az eset nem történt meg, illetve másképpen történt, mint ahogy azt a lány állította. Roman Kvasnica, Hedvig ügyvédje korábban azt nyilatkozta, ha kormány kiadja a nyilatkozatot, paradox helyzet áll elő. „Teljesen elképzelhetetlen jogi helyzet jön létre, ahol egyrészt Szlovákia azt mondja, hogy Malina Hedvig emberi jogait megsértették, másrészt viszont továbbra is folyik ellene az eljárás” – jelentette ki. Malina Hedvig ügyvédje ebben az esetben annyit tehet, hogy a Strasbourgi Emberi Jogi Bíróság Miniszteri Bizottságához fordul azért, mert a legfelsőbb vádhatóság nem tartja tiszteletben az ügy békés rendezéséről szóló határozatot. A volt diáklány a pozsonyi Pátria Rádióank a kormány sajnálkozása kapcsán elmondta, egyrészt örül a dolognak, úgy érzi, hogy öt év szenvedései után ez egy apró elégtételt jelent neki. Másrészt csalódott, mivel a bocsánatkérés későn jött, és nem azoktól, akiknek ezt meg kellett volna tenniük. Harmadrészt semlegesen viszonyul a dologhoz: úgy érzi, mélyen a lelkében ez nem is jelent semmit, az öt évet sajnálkozással nem lehet semmissé tenni.

Egeresi: Vajdaságban építik az autonómiát

A magyar nemzeti közösségek európai érdekképviselői irodája (HUNINEU) által a brüsszeli Balassi Intézetben szervezett pódiumbeszélgetésen Egeresi Sándor, a vajdasági parlament elnöke kifejtette: a soknemzetiségű Vajdaságban nem elméleti vitákat folytatnak az autonómia mibenlétéről, hanem ténylegesen építik azt. A tartományi törvényhozás elnöke szerint a soknemzetiségű Vajdaságban a Magyar Nemzeti Tanács messzemenő önállósággal, valamint a szükséges anyagi támogatással is rendelkezik ahhoz, hogy saját maga szervezze a magyar közösség oktatási, kulturális, tájékoztatási és anyanyelv-használati ügyeit. „A Vajdaságban már hosszú évek óta nem használjuk a nemzeti kisebbség fogalmát, ehelyett nemzeti közösségekről beszélünk” - mondta Egeresi. A politikus hangsúlyozta, hogy az autonómiatörekvéseket fokozatosan, a lehetőségek figyelembe vételével kell érvényesíteni. Az MNT például már gyakorolhatja az autonómiát

a kultúra, oktatás, tájékoztatás és anyanyelv-használat terén, ám a gazdasági önrendelkezésre még nincs lehetőség – így Egeresi. Megjegyezte, hogy az erdélyi, illetve felvidéki magyarságnak is azt célszerű végiggondolnia, milyen autonómiacélok elérésére van reális lehetőség a belátható jövőben. A vajdasági parlament elnöke szerint a túl radikális célkitűzésekkel csak ártanak a nemzeti közösség érdekeinek. A politikus arról is beszélt, hogy miközben a Vajdaságon belül a nemzeti közösségek európaias együttélése figyelhető meg, a tartománynak Szerbián belüli helyzete nem ennyire rózsás, mert a szerb államberendezkedés túlságosan centralizált jellegű.

Verecke-ügy: hatályon kívül helyezték az első fokú ítéletet

Hatályon kívül helyezte az első fokú bíróság ítéletét és új tárgyalást rendelt el a vereckei magyar honfoglalási emlékmű egy évvel ezelőtti felgyújtása ügyében a Kárpátalja megyei fellebbviteli bíróság. A volóci járási bíróság 2011. október 25-i határozata ellen a vereckei emlékmű felgyújtásáért elítélt Ruszlan Polivka, a szélsőséges Szvoboda (Szabadság) párt kárpátaljai szervezetének elnökhelyettese fellebbezett. A volóci járási bíróság tavaly októberi ítéletében bizonyítottnak látta, hogy az emlékmű elleni gyújtogatásban részt vett három vádlott – Oleg Kucin, Ruszlan Polivka és Tomas Lelekacs – 2011. február 19-én hajnalban előzetesen beszerzett üzemanyag és gumiabroncsok meggyújtásával előre megfontolt szándékkal rongálta meg a KMKSZ tulajdonát képező honfoglalási emlékművet a Vereckei-hágón. A bíróság Polivkát három év szabadságvesztésre ítélte csoportosan elkövetett garázdaságért, de az ítélet végrehajtását másfél évre felfüggesztette. Két társát az amnesztiáról szóló törvény alapján a testület – kiskorú gyermekeikre való tekintettel – felmentette a büntetőjogi felelősségre vonás és büntetés alól.

